

MALAWI

SCENARIUSZ LEKCJI

SPEŁNIAJ SWE MARZENIA,
ALE NIE KOSZTEM INNYCH

Czas trwania
45 minut

TEMAT

SPEŁNIAJ SWE MARZENIA, ALE NIE KOSZTEM INNYCH

Zaaranżuj salę do pracy w grupach. Wydrukuj materiały z załączonej płyty. Przygotuj projekcję fragmentów filmu zamieszczonych na płycie. Przed zajęciami zapoznaj się z całym odcinkiem dostępnym na stronie www.kulczykfoundation.org.pl

DLACZEGO WARTO PORUSZYĆ TEN TEMAT

Marzenia mogą być siłą mobilizującą do działania. Wszak marzenia „nas uskrzydlają”, pozwalają zmieniać nasze życie na lepsze. Marzenia zmieniają nas. Dzięki ich realizacji stajemy się ludźmi spełnionymi, szczęśliwymi. Co jednak zrobić, gdy nie możemy realizować naszych marzeń, ponieważ jest coś, co nam w tym przeszkadza? Co zrobić, gdy potrzeby, marzenia innych ludzi są z jakichś powodów ważniejsze niż nasze? W jaki sposób realizować swoje marzenia nie krzywdząc innych? W jaki sposób pomóc innym ludziom spełniać ich marzenia? To pytania, na które młodzi ludzie powinni zacząć sobie odpowiadać.

CĘLE ZAJĘĆ

Może uda się zrobić z uczniami jeden krok, może dwa, a może aż trzy. Zawsze będzie to Wasz wspólny sukces – Twój i Twoich uczniów!

- Krok 1 – WIEM:** Uczeń wie, że spełnianie własnych marzeń nie może odbywać się kosztem innych ludzi.
- Krok 2 – CZUJĘ:** Uczeń rozumie, jak czuje się osoba, która nie może spełnić swoich marzeń.
- Krok 3 – POMAGAM:** Wyraża gotowość zaangażowania w realizację marzeń innych ludzi.

WPROWADZENIE DO ZAJĘĆ

Opowiedz uczniom historię o bliźniaczkach: Zuzi i Asi. Zuzia od zawsze bardzo lubiła się ruszać. W przedszkolu ciągle biegała, skakała, tańczyła, wspinała się na meble i zeskakiwała z nich. Rodzice mówili, że „nie potrafi wysiedzieć na miejscu”. Asia, zawsze była przeciwieństwem siostry: cicha, skupiona, zamknięta w sobie. Bardzo szybko nauczyła się czytać i już w przedszkolu siadała w kąciку, „pochłaniała książki”. Rodzice zapisali Zuzię na gimnastykę, żeby mogła jakoś spożytkować ten nadmiar energii. Asia towarzyszyła siostrze, ale nie brała udziału w zajęciach. Siedziała w poczekalni czytała książki o zwierzętach, rysowała portrety zwierząt i marzyła o tym, by mieć domowy zwierzyniec, lub chociaż psa. W szkole podstawowej Zuzia była już znaną zawodniczką i reprezentantką w gimnastyce sportowej. Marzyła o tym, że pojechać na olimpiadę. Codziennie jeździła na treningi, a w weekendy na zawody. Całą rodziną podróżowała oczywiście razem z nią. Asia zabierała ze sobą kolejną książkę na temat życia zwierząt i coraz mocniej marzyła o psie.

Porozmawiaj z uczniami o tej historii.

Pomogą Ci np. następujące pytania:

- Jaka jest różnica między siostrami w sposobie realizacji marzeń: jak realizuje swoje marzenia Zuzia, a jak Asia?
- Co to znaczy, że nie można realizować swoich marzeń kosztem innych ludzi?

Dalszy ciąg scenariusza na stronie 40

MALAWI: kraj biedy, przeludnienia i klęsk żywiołowych

PIĘKNO I OKRUCIEŃSTWO PRZYRODY

Republika Malawi to niewielki kraj w Afryce południowo-wschodniej, który nie ma dostępu do morza. Jego powierzchnia wynosi trochę ponad 118 tys. km², a liczba ludności ok. 19 mln. Graniczy z Tanzanią, Mozambikiem i Zambią. Malawi w przeważającej części znajduje się w klimacie podrównikowym, co w znaczący sposób wpływa na rozkład i wielkość opadów.

Z północy na południe kraju biegnie Wielki Rów Zachodni, który stanowi część Wielkiego Rowu Afrykańskiego. Rowy te powstały na styku płyt litosfery w dolinie ryftowej. Zachodzi tu proces oddalania płyty afrykańskiej od płyty arabskiej oraz somalijskiej. W obrębie zagłębień powstały jeziora tektoniczne m.in. jezioro Malawi. To trzecie co do wielkości jezioro Afryki. Leży na granicy Malawi, Tanzanii i Mozambiku. W kraju dominuje wyżynno-górskie ukształtowanie terenu, co niestety jest przyczyną powstawania słabych gleb i problemów z pozyskiwaniem żywności.

Czytaj dalej na stronie 40

Piękno przyrody nie zawsze idzie w parze ze szczęściem ludzi. W Malawi widać to wyraźnie...

W Malawi możemy podziwiać niesamowitą przyrodę i jej bogactwo: słonie, hipopotamy, zebry, krokodyle i wiele gatunków ptaków, które występują na przykład w Parku Narodowym Liwonde, znajdującym się w południowej części tego państwa.

Kraj ten jest nawiedzany przez tzw. El Niño (po hiszpańsku dzieciątko, chłopiec) lub La Niña (dziewczynka). Niestety do tej pory nie ustalono przyczyn powstawania tych zjawisk atmosferycznych ani regularności ich występowania. Pierwsze sprowadza susze, a drugie straszliwe, dżdżące ludność powodzie. Nieprzewidywalność tych zjawisk oraz ogrom zniszczeń nimi powodowanych skutkuje jeszcze większym niedożywieniem i skrajną biedą. Obecnie około 6,5 mln mieszkańców Malawi potrzebuje pomocy humanitarnej.

EKONOMIA: BIEDA RODZI BIEDĘ

Malawi należy do najstabilniej rozwiniętych krajów na świecie. W 2015 roku Wskaźnik Rozwoju Społecznego (WRS lub po angielsku HDI) wynosił tu zaledwie 0,476 (w Polsce prawie dwa razy więcej!). HDI to miernik rozwoju społecznego kraju, przy określaniu którego bierze się pod uwagę: oczekiwaną długość życia, oczekiwaną liczbę lat edukacji dzieci zaczynających proces kształcenia, średnią liczbę lat edukacji dla mieszkańców w wieku 25 lat i starszych oraz dochód narodowy na jednego mieszkańca. Malawi plasuje się na 170. miejscu wśród 188 zbadanych krajów.

Czytaj dalej na stronie 41

ZAPOWIEDŹ PROJEKCJI FILMU

Zacznij od tego, że wszyscy ludzie mają prawo realizować swoje marzenia. Czasami jest to jednak bardzo trudne, ponieważ trzeba poświęcić własne marzenia, by zapewnić byt najbliższemu, by pomóc rodzinie. Powiedz, że za chwilę obejrzyście fragment reportażu, którego bohaterką jest 14-letnia Teleza.

PROJEKCJA FILMU

REFLEKSJA PO FILMIE

Bezpośrednio po projekcji porozmawiaj z uczniami. Mogą Ci pomóc np. następujące pytania:

- Dlaczego Teleza nie może zrealizować własnego marzenia?
- Co czuje dziewczynka nie mogąc spełnić swoich marzeń?
- Co to znaczy, że bieda rodzi biedę?

Wskazówka:

Zwróć uwagę uczniów na słowa wypowiedziane przez Telezę: „w moim wieku powinnam chodzić do szkoły, ale nie mogę, muszę zajmować się dziećmi”. Zwróć też ich uwagę na to, że ponad 23 proc. dzieci w Malawi nie chodzi do szkoły. Poproś uczniów, by skomentowali te dane.

Dalszy ciąg scenariusza na stronie 41

Przerastające ich siły obowiązki odbierają dzieciom szansę na edukację i lepsze jutro.

Dzieci często wykonują pracę ponad siły.

ZADANIE

Niech obie dziewczynki spełnią swe marzenia

Podziel uczniów na zespoły. Poproś, aby zastanowili się, jak można przeorganizować życie Zuzi i Asi, aby każda z nich mogła realizować swoje marzenia. Niech się zastanowią nad tym, czy siostry mogą wspólnie realizować swoje marzenia? W jaki sposób? Swoje refleksje mogą zapisać na kartkach.

Wskazówka:

Zadbaj o bezpieczeństwo emocjonalne uczniów podczas wykonywania zadania. Niech dobrać się do pracy w grupach tak, aby każdy uczeń czuł się komfortowo i bezpiecznie.

ROZMOWA

Zachęć uczniów do rozmowy. Zapytaj ich np.:

- W jaki sposób Zuzia może realizować swoje marzenia tak, by nie odbywało się to kosztem siostry?
- W jaki sposób swoje marzenia może realizować Asia?
- Na co zwrócili uwagę, planując organizację dnia obu siostr?
- Czy udało się osiągnąć rozwiązania kompromisowe?

Dalszy ciąg scenariusza na stronie 42

Gospodarka Malawi oparta jest przede wszystkim na rolnictwie. Dominuje tam prymitywne rolnictwo, tzw. samozaopatrzeniowe. Rolnicy uprawiają płody rolne tylko na własne potrzeby i nie mogą sobie pozwolić na ich sprzedaż. Choć prawie 90 proc. ludności mieszka na obszarach wiejskich, jednym z głównych problemów jest niedożywienie. Gospodarstwa są silnie rozdrobnione, słabo uprzemysłowione i mało zmechanizowane. Plony z kolei są tak niewielkie, że nie wystarczają na wyżywienie całej rodziny. Brak możliwości zakupu nawozów i maszyn powoduje jeszcze niższe zbiory. W ten sposób tworzy się zakłęty krąg ubóstwa.

Malawi jest na 8. miejscu na świecie, jeśli chodzi o wskaźnik dzietności. W 2014 roku na jedną kobietę w wieku rozrodczym (15–49 lat) przypadało aż 5,6 dziecka. Duża część potomstwa umiera jednak z powodu niedożywienia. Z drugiej strony – większa liczba dzieci oznacza dalszy wzrost biedy. Ponad 60 proc. mieszkańców tego kraju żyje poniżej progu ubóstwa, czyli za mniej niż 1,25 dolara dziennie.

Czytaj dalej na stronie 42

Niedożywienie w Malawi dotyka głównie najmłodszych i jest powodem wielu chorób.

Wspialali lekarze i wolontariusze ratują niedożywione dzieci, ale maluchy bywają często bardzo wyniszczone.

Niedożywione dziecko
wymaga specjalnej terapii i diety.

POMOC – BEZ NIEJ MALAWI SOBIE NIE PORADZI

W Malawi na 100 tys. pacjentów przypada tylko dwóch lekarzy. Co dwudzieste dziecko umiera na gruźlicę, malarię lub AIDS. Dostęp do medycyny jest tu bardzo utrudniony, a czasami niemożliwy ze względu na brak funduszy lub odległość. Dlatego fundacja Partners in Health od 2007 roku tworzy w Malawi system opieki zdrowotnej dla ponad 150 tys. mieszkańców dystryktu Neno. Koncentruje się przede wszystkim na wczesnym rozpoznaniu choroby i szybkim udzieleniu pomocy. Wyszkoliła ponad 1000 pracowników medycznych, którzy odwiedzają wioski, ważą dzieci, by kontrolować ich zdrowie. W przypadkach skrajnego niedożywienia dzieci zabierane są do szpitala, gdzie poddawane są długiemu i trudnemu procesowi leczenia. Ważnym aspektem jest przekazywanie sobie wiedzy na temat niedożywienia i walki z chorobą. Fundacja organizuje również badania profilaktyczne dla całych wiosek.

Niestety w Malawi mamy również do czynienia z brakiem edukacji. Dzieci nie chodzą do szkoły, bo rodziców nie stać na książki lub dlatego, że jest ona za daleko. Czasem też praca dziecka jest niezbędna, aby rodzina mogła przetrwać. Dzieci starsze opiekują się młodszymi. Ponad 23 proc. dzieci w Malawi nie chodzi do szkoły. Brak edukacji utrudnia wyjście z biedy, a bieda nie pozwala na edukację. To kolejny zaklęty krąg. Kulczyk Foundation postanowiła wesprzeć działania Partners in Health w Malawi w programach walki z ciężkim niedożywieniem, pomocy społecznej i socjalnej. ■

Wskazówka:

Zwróć uwagę, że można tak zorganizować plan dnia obu siostr, aby każda z nich mogła zbliżyć się do spełniania swojego marzenia.

PODSUMOWANIE ZAJĘĆ

Poprowadź uczniów przez następujące etapy:

1. Uświadomienie im ich wiedzy na temat sytuacji drugiego człowieka (**WIEM**);
2. Zwrócenie uwagi na rolę emocjonalnego zrozumienia czyjegoś problemu i utożsamienia się z tą osobą (**CZUJĘ**);
3. Podjęcie decyzji o aktywnej pomocy (**POMAGAM**).

WIEM:

Podkreśl, że żaden człowiek nie może realizować swoich marzeń, zaspokajać swoich potrzeb kosztem innych ludzi. Wszyscy mamy do tego takie samo prawo.

CZUJĘ:

Osoba, która nie może spełniać swoich marzeń, bo ktoś lub coś jej to uniemożliwia, może czuć się nieszczęśliwa, niespełniona. Może to się uzewewnętrzniać w różny sposób. Ktoś, kto nie mógł zrealizować swoich marzeń, może w przyszłości nie dostrzegać lub lekceważyć marzenia innych ludzi. „Trzeba podążać za swoimi marzeniami, inaczej stajemy się obojętni i zgorzkniali”.

POMAGAM:

Gdybyś spotkała/spotkał Asię na szkolnym korytarzu, co byś jej powiedziała/powiedział? Niech uczniowie zapiszą swoje myśli na kartkach. Zbierz karteczki napisane przez uczniów. Znajdź czas, aby na kolejnej lekcji omówić treści napisane przez uczniów na karteczkach. Zadbaj o anonimowość autorów karteczek.